

Üniversite: İstanbul Kültür Üniversitesi

Enstitü: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Anabilim Dalı: Radyo, Televizyon ve Sinema

Programı: Radyo, Televizyon ve Sinema

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Bilgehan Ece ŞAKRAK

Tez Türü ve Tarihi: Yüksek lisans – Temmuz 2025

ÖZET

Bu çalışma, bağımsızlık sonrası Azerbaycan sinemasının önde gelen yönetmenlerinden Emil Guliyev'in "Üçlemesi" olarak bilinen *Perde (2016)*, *İkinci Perde (2017)* ve *Sonuncu Perde (2019)* filmleri üzerinden, toplumsal sorunların sinemaya yansımalarını, yönetmenin sinema dili ve anlatım teknikleri rehberliğinde incelemektedir. Çalışmanın ana odak noktası, üçleme boyunca öne çıkan yabancılaşma, ekonomik eşitsizlik, aile ilişkilerinde toplumsal cinsiyet rolleri, bireysel özgürlük arayışı ve dostluk-ihanet ilişkileri gibi temaların sinemada nasıl temsil edildiğini araştırmaktır. Bu temalar, yalnızca estetik bir anlatı unsuru olarak değil; aynı zamanda toplumsal gerçekliklerin eleştirisi ve farkındalık oluşturma aracı olarak değerlendirilmektedir.

Filmlerdeki karakterlerin, toplumun yerleşik kültürel ve sosyal normlarıyla çatışarak bireysel kimliklerini inşa etmeye çalışmaları, birey ile toplum arasındaki gerilimli ilişkiyi görünür kılmaktadır. Bu yönüyle çalışma, toplumsal sorunların sinema yoluyla nasıl aktarıldığını ve bu aktarımın izleyici üzerinde nasıl bir etki yarattığını anlamaya katkı sunmaktadır. Van Dijk'in eleştirel söylem analizi yöntemiyle yapılan çözümlenmeler, filmlerdeki söylemsel yapıların toplumsal iktidar ilişkileriyle olan bağlarını, sembolik anlatım, karakter etkileşimleri ve görsel-işitsel unsurlar üzerinden ortaya koymaktadır.

Bu tez, hem Emil Guliyev sinemasını akademik bir bakış açısıyla analiz etmeyi hem de bağımsızlık sonrası Azerbaycan sinemasında toplumsal sorunların temsiline dair derinlemesine ve bütüncül bir değerlendirme sunmayı amaçlamaktadır. Araştırma bulguları, Emil Guliyev'in "Üçlemesi"nde ataerkil yapıların yalnızca erkekler değil, kadın karakterler aracılığıyla da yeniden üretildiğini; kadınların kimi zaman mağdur, kimi zaman direnç gösteren ve özneleşmeye çalışan bireyler olarak temsil edildiğini ortaya koymuştur. Erkek karakterlerin ise toplumsal baskılar nedeniyle kırılma,

öfke ve şiddet sarmalında konumlandığı görülmüştür. Filmlerde sınıfsal eşitsizlikler, sadece ekonomik değil, kültürel ve sembolik sermaye yoluyla da anlatılmış; birey-toplum çatışması, mekânsal ve söylemsel unsurlarla güçlü şekilde vurgulanmıştır.

Yapılan çözümler sonucunda, Emil Guliyev'in “Üçlemesi”nin, ataerkil yapıların yeniden üretimi, kadın ve erkek kimliklerinin toplumsal rollere sıkışmışlığı, ekonomik eşitsizliklerin bireyler üzerindeki etkisi gibi temalar üzerinden, bağımsızlık sonrası Azerbaycan toplumundaki yapısal sorunları eleştirel bir dille görünür kıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sinema, Azerbaycan Sineması, Toplumsal Sorunlar, Eleştirel Söylem, Emil Guliyev.

University: T.C. İstanbul Kultur University

Institute: Institute of Graduate Studies

Department: Radio, Television, and Cinema

Program: Radio, Television, and Cinema

Supervisor: Assis. Prof. Dr. Bilgehan Ece ŞAKRAK

Degree Awarded and Date: Master's – July 2025

ABSTRACT

This study examines the reflection of social issues in cinema through the lens of Azerbaijani director Emil Guliyev's renowned "Trilogy," consisting of *Perde* (2016), *İkinci Perde* (2017), and *Sonuncu Perde* (2019), all produced in the post-independence period. Focusing on Guliyev's cinematic language and narrative techniques, the research explores how key themes such as alienation, economic inequality, gender roles within family dynamics, the pursuit of individual freedom, and the interplay of friendship and betrayal are represented throughout the trilogy. These themes are not only treated as aesthetic narrative elements but also as tools for critiquing social realities and fostering awareness.

The characters' efforts to construct individual identities while in conflict with the entrenched cultural and social norms of society illuminate the tension between the individual and the collective. In this regard, the study contributes to the understanding of how social problems are conveyed through cinema and the potential impact of such representations on audiences. Utilizing Van Dijk's method of critical discourse analysis, the thesis reveals the connections between discursive structures in the films and broader power relations within society. These connections are elucidated through symbolic representation, character interactions, and audiovisual elements.

This thesis aims to provide both a scholarly analysis of Emil Guliyev's cinema and a comprehensive evaluation of how social issues are represented in post-independence Azerbaijani cinema. The research findings demonstrate that patriarchal structures in Guliyev's "Trilogy" are reproduced not only through male characters but also via female characters. Women are portrayed at times as victims, and at other times as resistant figures striving for agency. Male characters, on the other hand, are depicted as trapped in a cycle of fragility, anger, and violence, largely due to social pressures. Class inequality is depicted not only through economic means but also through cultural

and symbolic capital, while the conflict between the individual and society is strongly emphasized through spatial and discursive elements.

The analysis concludes that Emil Guliyev's "Trilogy" critically exposes the structural problems of post-independence Azerbaijani society by thematizing the reproduction of patriarchal systems, the confinement of male and female identities within societal roles, and the effects of economic inequality on individuals.

Keywords: Cinema, Azerbaijan Cinema, Social Problems, Critical Discourse, Emil Guliyev

